

УДК 712.253:712.254

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА У МІСТІ

САВЧЕНКО Олена, ГАВРИК Ольга, ГЕТМАНСЬКИЙ Віталій,
БІЛЯВСЬКА Поліна
Національний університет "Чернігівська політехніка", Чернігів, Україна
olenasavch15@gmail.com

Метою представленої роботи є пошук актуальних дизайнерських рішень для організації архітектурного середовища. Проведено аналіз зарубіжних прикладів та способів їх застосування для наших умов. Виявлено основні проблеми організації дизайну архітектурного середовища в Україні, які перешкоджають розвитку та впровадженню прогресивних інноваційних ідей. На прикладі м. Чернігова сформовано пропозиції для покращення архітектурного середовища, що дозволило розглянути не тільки загальні перспективи, а й способи їх локального застосування.

Ключові слова: дизайн архітектурного середовища, ландшафтний дизайн, біоурбанізм.

ВСТУП

Сучасне місто – це екосистема, в якій повинні бути створені найбільш сприятливі умови для життя, де людина має почувати себе не відірваною від природи, а ніби розчиненою в ній. За сучасними нормами площа зелених насаджень загального користування на одну особу у межах населених пунктів повинна складати 7–10 м² [1], проте в більшості міст ці нормативні показники не виконуються, а вже існуючі парки, сквери, бульвари потребують влаштування елементів благоустрою та використання прийомів дизайну архітектурного середовища.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Найважливішою метою є забезпечення діяльності людини в системі ноосферних процесів у гармонії з природою. Також важливою є спрямованість на покращення якості життя людей і захист інтересів майбутніх поколінь шляхом дослідження найкращих прикладів дизайну архітектурного середовища по всьому світі та їх можливої адаптації для наших умов.

У сучасних умовах не можна залишати без уваги вплив COVID-19 на всі без винятку аспекти людської діяльності, в тому числі, і на архітектуру в рекреаційних та житлових структурах міст. Деякі поточні процеси та розробки в даний час зазнають прискорень, тоді як інші зазнають серйозних невдач. Останнім часом стало очевидним, що якісні відкриті території та зелені насадження важливі для нас як ніколи. Пандемія вже залишила неабиякий відбиток у житті людей, тому при аналізі перспектив дизайну архітектурного середовища необхідно враховувати цей чинник.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

На жаль, якість проєктів та реалізацій елементів ландшафтного дизайну в нашій країні значно відстає від норм і вимог західних країн. Розвиток цього ринку вимагає досить великих грошових вкладень, але зараз корпорації направлені на збагачення та економію, і на благоустрій кошти виділяються за остаточним принципом. Невідкладної уваги потребують екологічні проблеми наших міст. При проєктній діяльності не завжди враховуються такі важливі чинники, як ресурсоефективність, енергоефективність тощо, і тому вже існуючі екологічні проблеми не зменшуються, а тільки збільшуються [2].

Одним із засобів вирішення проблеми ландшафтного дизайну у сучасних містах є прогресивний напрям під назвою "біоурбанізм", основною ідеєю якого є те, що просторові дизайн-об'єкти в міському середовищі не повинні мати незмінне функціональне призначення, а повинні гнучко інтегруватися у простір міста, бути здатними до неминучих змін у функціональних можливостях та цілях, які є побічними продуктами економічних змін та еволюції у напрямках розвитку землекористування [2].

При проєктуванні загальноміського ландшафтного дизайну варто пам'ятати, що перш за все треба враховувати особливості даної території та її призначення, а не просто заповнювати територію «модними ідеями із Заходу».

Розглянемо деякі пропозиції з облаштування рекреаційних територій на прикладі міста Чернігів. Згідно з даними Чернігівської міської ради зелені насадження займають у місті 27% від загальної площі міста [3]. Передпроєктний аналіз повинен врахувати їх розміщення, ландшафтні та кліматичні особливості місцевості. Також ми акцентували увагу на соціологічних дослідженнях, враховуючи різні верстви населення, вік та статус. Адже саме вони є найефективнішим способом визначення доцільності того чи іншого архітектурного рішення. За останні роки у Чернігові було облаштовано багато рекреаційних територій у центральній частині міста, почали з'являтися сучасні рішення благоустрою і у житлових районах (рис. 1), проте їх все ще занадто мало, і проєктні рішення є доволі простими.

Однією з перших вимог є вдале функціональне зонування. Завдяки такому рішенням рекреаційна локація може бути поділена на зони, що нададуть людині можливість обрати бажану атмосферу або ж місце за власними інтересами. Крім того, люди з різними намірами не будуть заважати один одному. Яскравим прикладом є Superkilen Urban Park у Копенгагені (рис. 2а). Парк розділено на три диференційовані зони, виділені кольорами: червона зона, чорна зона та зелена зона, кожна з яких має різні просторові та функціональні особливості [4].

З огляду на здатність зелених насаджень сприятливо впливати на стан навколишнього середовища бажано максимально наближати їх до місця життя, роботи, навчання і відпочинку людей. Зелені насадження не тільки створюють сприятливі мікрокліматичні і санітарно-гігієнічні умови, а й підвищують художню виразність архітектурних ансамблів [2]. Одним із сучасних рішень є організація парків та міні-парків, а також нових типів об'єктів садово-паркового мистецтва (бізнес-парків і садів виробничих підприємств – зелених ділянок для відпочинку службовців і робітників), які вирішують в місті

ряд екологічних проблем, зокрема, знижують забрудненість повітря [2]. Найкраще поглинають звуки дерева і чагарники з густими кронами, щільними великими листками, з великою кількістю дрібних гілок. Знижуючи шум, парк вирішує і задачі зниження запиленості та загазованості повітря. Організація парку багаторядними смугами деревно-чагарникових насаджень шириною 50 м і висотою 15–20 м знижує рівень забрудненості повітря на 70–75% (рис. 2б).

Загалом, дизайн архітектурного середовища повинен являти собою не просто вирішення задач благоустрою окремих територій та забудови, а єдину злагоджену систему. Тому, на нашу думку, вдалою ідеєю є сприяння розвитку пішохідності міста., що, в свою чергу буде сприяти розвитку малого бізнесу. Наприклад, в Лос-Анджелесі створили парк в центрі проїжджої частини (рис. 3а), де бетонні перешкоди відокремлюють проїжджу частину від пішохідної, причому пішоходи користуються лавками, столами, тіньовими конструкціями та іншими об'єктами.

а

б

Рис. 1. Панорама вулиць центральної частини Чернігова (а) та благоустрій житлового району (б)

а

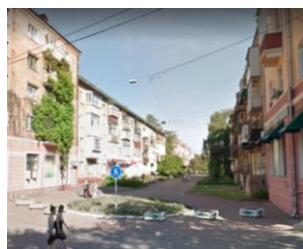

б

Рис. 2. Superkilen Urban Park у Копенгагені (а); зелені насадження у місті (б)

а

б

Рис. 3. Парк в центрі проїжджої частини (Лос-Анджелес) (а), вул. Серьожнікова в центрі м. Чернівів (б)

У Чернігові є пішохідні вулиці в центрі міста, які за умови відповідного дизайну можуть стати чудовим місцем відпочинку, привабливим для місцевих жителів і туристів (рис. 3б).

ВИСНОВКИ

Приходячи в парк, людина не залишає меж міста, але при цьому потрапляє на лоно природи, відчуває психоемоційне розвантаження, зняття дратівливості, покращення настрою та підвищення роботоздатності.

Споглядання природних ландшафтів стимулює життєвий тонус, заспокоює нервову систему та надає дуже сильний оздоровчий ефект, що особливо характерно для міських жителів. Відсутність зелені, вузькі вулички, маленькі двори, велика кількість автомобілів, промислове виробництво, яке продукує величезну кількість відходів, що забруднюють навколишнє середовище – все це створює несприятливі умови для життя людини. Єдиним вирішенням цієї проблеми є облаштування нових та вже існуючих зелених куточків за допомогою сучасних засобів ландшафтного дизайну.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДБН Б.2.2-12:2019.Планування та забудова територій. Київ: Мінрегіон України, 2019. 185 с.
2. Бут Н. К. Сучасні методи використання ландшафтного дизайну в міському середовищі. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2010. Вип. 4. С. 3–10.
3. Про стан, умови існування та утримання зелених насаджень у Чернігові. URL: <http://www.chernihiv-rada.gov.ua/news/view/4068>.
4. Superkilen Urban Park, Copenhague. URL: <https://arquitecturaviva.com/works/parque-urbano-superkilen-3>.

SAVCHENKO O., GAVRIK O., HETMANSKIY V., BILYAVSKA P. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE CITY ARCHITECTURAL ENVIRONMENT DESIGN

The aim of the article is to find relevant design solutions for the architectural environment. The work contains from the analysing of foreign examples and finding ways to apply them in our area. We also identified main problems of architectural design in our country, which hinder rapid development, as in progressive countries. Therefore, let's consider Chernihiv as an example. We formed our own ideas for improving the environment. So this publication considers not only the general perspectives, but also the ways of their local application.

Key words: *Urban planning, architectural environment design, landscape design, biourbanism.*